

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta ta' l-1 ta' Jannar, 1900

Citazzjoni Numru. 417/1993/1

**Carmelo sive Charles Ellul Sullivan bhala Direttur
f'isem u in rapprezentanza tas-socjeta' CSMR Trading
Company Limited**

Vs

**Joseph Apps f'isem u in rapprezentanza tas-Sea Malta
Co. Limited
u l-Kontrullur tad-Dwana**

Il-Qorti

Preliminari

Rat l-att **tac-citazzjoni** li permezz taghha l-attur nomine ippremetta illi:

1. PREMESS ILLI s-socjeta' J. Cachia Caruana Limited ordnat bhala l-Agenti "Container" konsistenti f'gallettini; tali mportazzjoni kienet fuq il-vapur tas-Sea Malta M/V Pinto li telaq minn Marseilles fit-30 ta' Mejju 1992;
2. PREMESS ILLI l-*"Bill of Lading"* originali, kopja "Dok B," kien intestat lis-socjeta' J. Cachia Caruana Limited ghaliex l-ordni tqieghdet minn din is-socjeta', izda meta l-oggetti kienu ghadhom in transit intbaghtu istruzzjonijiet lis-socjeta' venditrici Lu SA, maghrufa bhala General Biscuits u BSN li l-merkanzija kellha tigi konsenjata lis-socjeta' CSMR Trading Company Limited, is-socjeta' attrici;
3. PREMESS ILLI effettivament is-socjeta' venditrici avzat lis-Sea Malta Co. Limited b'dan it-tibdil ta' istruzzjonijiet, Dok "D";
4. PREMESS ILLI minkejja tali avviz is-Sea Malta Co. Limited wiegbet lil tali socjeta' venditrici Franciza illi kellha xi "mpediment" mill-Kontrollur tad-Dwana u li konsegwentement ma setghetx temenda il-konsenjatur jew tirrilaxxa l-merkanzija, Dok "D";
5. PREMESS ILLI in konsegwenza ta' tali agir/ommissjoni tal-konvenuti jew min minnhom, is-socjeta' attrici spiccat biex giet impeduta milli tirtira tali merkanzija bil-konsegwenza illi l-Container baqa' fuq il-moll tax-Xatt, anke matul ix-xhur tas-sajf u l-merkanzija kollha spiccat u s-socjeta' attrici sofriet danni ngenti, liema danni jigu ampjament ippruvati fil-kors tat-trattazzjoni tal-kawza.
6. PREMESS ILLI l-konvenuti gew inutilment interpellati jersqu ghal likwidazzjoni u hlas tad-danni permezz ta' Protest Gudizzjarju tas-16 ta' Marzu 1993;

Kopja Informali ta' Sentenza

Jghidu ghalhekk il-konvenuti jew min minnhom ghaliex m'ghandhiex din il-qorti:

1. tiddikjara illi bl-agir u/jew bl-ommissjonijiet taghhom il-konvenuti jew min minnhom ikkawzaw danni lis-socjeta' attrici;
2. tillikwida d-danni hekk kkawzati lis-socjeta' attrici;
3. tikkundanna, solidalment jekk ikun il-kaz, lill-konvenuti jew min minnhom ihallsu lis-socjeta' attrici id-danni hekk likwidati;

Bl-imghax u bl-ispejjez inkluzi dawk tal-Protest Gudizzjarju tas-16 ta' Marzu 1993;

Il-konvenuti ngunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur nomine a fol.3 tal-process.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut Kontrollur tad-Dwana a fol. 21 tal-process fejn ecepixxa:

1. Preliminarjament, il-karenza ta' fundament guridiku ghall-azzjoni stante li ma tezisti ebda relazzjoni guridika bejnu u is-socjeta' attrici.
2. Subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess huwa irrelevant u fi kwalunkwe kaz mhux minnu li s-socjeta' 'J. Cachia Caruana Limited' ordnat il-merkanzija biss bhala agent tas-socjeta' attrici izda jidher car illi t-talba biex jigi girat il-'*Bill of Lading*' saret in vista tal-hrug fl-4 ta' Gunju 1992 tal-mandat ta' sekwestru numru 1773/92, (Kummerc) kontra l-imsemmija socjeta' 'J. Cachia Caruana Ltd' kontrollata minn persuni ta' l-istess familja li tikkontrolla s-socjeta' attrici u li permezz tieghu il-merkanzija in kwistjoni kienet diga' giet issekwestrata u b'hekk ma setghetx tigi trasferita.
3. Subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess, illi l-allegat trasferiment tal-merkanzija lis-socjeta' attrici minghand is-socjeta' 'J. Cachia Caruana

Kopja Informali ta' Sentenza

Limited' kien affett minn nullita' stante li kien simulat u sar biss bl-iskop illegali li jigi eluz ordni tal-Qorti.

4. Subordinament u minghajr pregudizzju ghall-premess, illi d-danni allegatament sofferti mis-socjeta' attrici huma se mai, rizultanti biss mill-fatt li hija naqset li tiehu azzjoni biex tirtira l-istess merkanzija fiz-zmien opportun.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta Sea Malta a fol. 28 tal-process fejn eccepjet:

Illi huwa ma jistax ikun responsabbli ghal l-ebda danni ghaliex ma ghamel xejn iehor hlief obda l-ordni tal-Qorti kontenut fis-sekwestru lilu notifikat.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat in-noti tal-partijiet;

FATTI

Li gara f'dan il-kaz kien li s-socjeta' J.Cachia Caruana Limited impurtat merkanzija minn barra, li ngarret mis-socjeta' konvenuta Sea Malta minn Marsilja. Il-polza tal-kariku tal-*container* kontenenti dina l-merkanzija kienet fuq isem J. Cachia Caruana Limited bhala konsennatarju. Il-merkanzija waslet Malta fit-30 ta' Mejju 1992. Fl-4 ta' Gunju 1992, waqt li l-*container* bil-merkanzija kien f'Laboratory Wharf jistenna l-*import clearance* mill-konvenut Kontrollur tad-Dwana, inhareg mandat ta' sekwestru kawtelatorju mill-Kontrollur tad-Dwana kontra s-socjeta' J. Cachia Caruana Limited ghal danni pretizi mill-istess Kontrollur fuq kaz iehor li kienet involuta fih is-socjeta' Cachia Caruana. Is-socjeta' Sea Malta giet notifikata fl-4 ta' Gunju 1992 b'dan is-sekwestru u dina zammet il-merkanzija u ma rrilaxxjatiex. Xi granet wara li s-socjeta' J. Cachia Caruana Limited giet notifikata bil-

mandat ta' sekwestru, hi tat struzzjonijiet lis-socjeta' estera sabiex il-polza tal-kariku tigi girata favur konsennatarju iehor cjoe favur is-socjeta' attrici CSMR Trading Company Limited. Fil-11 ta' Gunju 1992 is-socjeta' konvenuta Sea Malta giet mitluba minn barra biex temenda l-kopja taghha tal-polza tal-karigu f'dan is-sens, izda s- Sea Malta rrifjutat li taghmel dana, imbaghad fl-14 ta' April 1993 giet prezentata dina l-kawza mill-attur noe fejn talab id-danni.

KONTESTAZZJONI

L-attur noe qed jikkontendi li s-socjeta' Sea Malta kellha struzzjonijiet minn barra biex il-merkanzija li kienet in transitu tigi trasferita lill-konsennatarju iehor, u l-konvenuti jew min minnhom ma kienux intitolati li jagixxu kif ghamlu u kellhom invece jikkonsenjaw il-merkanzija lill konsenatarju ndikat mill-socjeta' venditrici estera proprjetarja tal-merkanzija cjoe lill CSMR Trading Company Limited.

Il-konvenut kontrollur tad-Dwana jissottometi li l-allegat trasferiment tal-merkanzija hu rrilevanti ghall-hrug tal-mandat stante li meta s-Sea Malta kienet mgharrfa b'dan l-allegat trasferiment, il-merkanzija kienet diga maqbuda bil-mandat u kienu ghaddew madwar sebat ijiem minn meta kien gie ezegwit il-mandat fuqha u li kull ma riedet taghmel is-socjeta attrici kien li tevadi l-effetti tal-mandat ta' sekwestru fuq il-kumpanija J. Cachia Caruana Ltd.

Is-socjeta' Sea Malta tirritjeni li hi mhiex responsabbili ghal ebda danni ghax kull ma ghamlet kien li obdjet l-ordni tal-Qorti u ma kelliex ghalfejn toqghod tindaga ta' min kienet il-merkanzija.

KONSIDERAZZJONIJIET

Proprjetarju tal-merkanzija

Is-socjeta' J. Cachia Caruana Limited qed tissottometti li hija kienet importat il-*container* in kwistjoni biss bhala

agent tas-socjeta LU S.A. u ma kienitx il-proprietarja tal-merkanzija. Is-socjeta' estera (u mhux J .Cachia Caruana Ltd) kienet infurmat lis-socjeta' konvenuta Sea Malta li kellu jinbidel il-konsennatarju u dana qabel ma l-konsenja kienet giet mghoddija lil xi konsennatarju f'Malta, jigifieri, skond l-attur noe, li meta l-merkanzija kienet ghadha *in transit* u kienet ghadha proprejta tas-socjeta' estera, hi setghet tiggiraha kif trid.

Illi jirrizulta mill-provi prodotti u senjatament mid-dokumenti ezibti li meta inhareg is-sekwestru (ara fol 84) s-socjeta' J. Cachia Caruana Limited kienet indikata fuq il-polza tal-kariku u fuq il-manifest bhala il-konsennatarju tal-merkanzija in kwistjoni (ara fol 51 Polza tal-Kariku u fol 62 Manifest). Dina l-polza tal-karigu kienet inharget fuq ordni tas-socjeta' J. Cachia Caruana Limited, u la darba l-merkanzija harget f'isem is-socjeta' J. Cachia Caruana Limited din issir il-proprietarja taghha ghaliex il-polza giet girata favur taghha. Il-konsennatarju huwa s-sid tal-merkanzija jew ghandu l-interess fiha u sakemm il-polza ma tigix validament girata, il-merkanzija tista tingabar biss mill-konsennatarju, f'dan il-kaz J. Cachia Caruana Limited. Il-Bill of Lading huma "a document of title with negotiable characteristics and it is a receipt of goods shipped on board a named carrying vessel" (ara fol 192 Hill 'Maritime Law'). Is-socjeta' attrici ma gabitx prova li turi l-kuntrarju ta' dak li kien manifest fid-dokument tal-kariku jew li l-merkanzija baqghet tas-socjeta' estera. Kieku verament il-merkanzija kienet u baqghet tas-socjeta' estera kien ikun fl-interess taghha u mhux ta' l-attur noe jew tas-socjeta' Cachia Caruana li titlob id-danni jew li tikkontesta u titlob ir-revoka tal-mandat ta' sekwestru. Haga li nvece saret minn CSMR Trading Ltd.

Talba ghal bdil tal-konsennatarju wara l-hrug tas-sekwestru.

L-attur nomine qed jissottometti inoltre li l-polza ta' kariku tista tigi trasferita lill haddiehor u ma hemm xejn x'izomm milli l-merkanzija tigi negozjata meta tkun in transitu qabel tigi mahruga mid-dwana u konsenjata lix-xerrej.

Illi huwa stabilit fil-gurisprudenza li jekk il-girata tal-polza tal-karigu fuq terz issir **qabel** ma jinhareg is-sekwestru, allura dak il-mandat m'ghandux effett kontra l-pussessur tal-polza u l-merkanzija ma tistax tinqabad ghax ma tibqax izjed tas-sekwestrat (ara sentenzi Pace vs Schembri Vol 20 p3 p3 u Mizzi vs Tabone Vol L1 p 1 p 554). Izda mhux l-istess japplika fil-kaz li l-girata tipprova ssir wara li jinhareg il-mandat u l-oggetti jkunu maqbuda, kif gara fil-kaz in ezami.

Gie stabilit li l-merkanzija kienet issejjah lill J. Cachia Caruana Limited, kif deher fil-polza tal-kariku u l-manifest. Irrizulta mill-provi li l-mandat ta' sekwestru hareg u gie notifikat lill-partijiet hafna qabel ma saret it-talba mis-socjeta' J. Cachia Caruana Limited lis-socjeta' estera biex tibdel il-konsennatarju. Illi l-merkanzija waslet Malta fit 30 ta' Mejju 1992, u fl-istess gurnata il-manifesti gew ipprezentati lill Kontrollur tad-Dwana. Fl-4 ta' Gunju 1992 il-Kontrollur tad-Dwana hareg il-mandat ta' sekwestru li gie notifikat fl-istess gurnata lill-partijiet. Fil-11 ta' Gunju 1992 saret it-talba biex jinbidel il-konsennatarju (ara Dok AB1 u 2 a fol 96/97).

Joseph Bugeja xehed li "Billi konna diga ssottomettejna l-manifest lill-Kontrollur tad-Dwana fit-30 ta' Mejju ma stajniex naccettaw li nbiddu t-*title* tal-merkanzija biex taqra differenti minn dik li kienet originali" (ara fol 55).

L-attur noe kien jaf li merkanzija kienet waslet Malta u kienet giet sekwestrata. Hu kien mar jitlob lis-Sea Malta ghal merkanzija (fol 44). Dan ikkonfermah Joseph Bugeja meta qal li "ir-ricevitur beda jigi biex nibdillu l-isem tad-*delivery order*" (ara fol 56).

L-attur noe kkonferma (ara fol 118/119) li "Meta ghamilna dina t-talba biex jinbidel l-isem tal-*consignee*, is-sekwestru konna diga rcevejnieh". It-talba biex tigi girata l-polza tal-karigu saret tnax il-gurnata wara li kien wasal il-vapur li gar il-merkanzija u sebat ijiem wara n-notifika tas-sekwestru lis-socjeta' J. Cachia Caruana Limited.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-iskop tas-sekwestru hu proprjament biex jigi evitat li hwejjeg tad-debitur sekwestrat jinhargu mill-patrimonju tad-debitur u mghoddija lill terzi u skapitu tal-kreditur u ezattament dan kien dak li pprova jaghmel l-attur noe.

J Cachia Caruana Limited u CSMR

L-attur qed jipprova jghid li s-socjeta' attrici CSMR Trading Company Limited hija entita' ghal kollox separata mis-socjeta' J. Cachia Caruana Limited u ghalhekk m'ghandiex issofri danni minhabba sitwazzjoni li hija kienet ghal kollox estraneja ghalha.

Illi fil-fatt jirrizulta mid-dokumenti ezibiti li l-attur Carmelo Ellul Sullivan hu direttur kemm tas-socjeta' CSMR Trading Co. Ltd kif ukoll ta' J. Cachia Caruana Ltd u hu kellu s-setgha li jiffirma u jorbot iz- zewg kumpaniji (ara Dok LB1 u 2 a fol 110).

Illi rrizulta ukoll li minhabba li s-socjeta' J. Cachia Caruana Ltd kellha problemi mad-Dwana u ma setghetx tinnegozja hija bdiet topera tramite s-socjeta' CSMR imbaghad bis-CSMR 1994. Kien proprju meta giet sekwestrata merkanzija tas-socjeta' J. Cachia Caruana Ltd li taghha l-attur noe kien *controlling shareholder* li ddecieda li jibda jrawwem lit-tifel tieghu fin-negozju fil-kumpanija l-ohra tieghu stess CSMR biex tkun il-konsenatarju l-gdid fuq il-polza tal-karigu in kwistjoni.

Irrizulta ukoll li dina kienet l-ewwel u l-unika okkazzjoni (ara fol 107) li kien ser isir trasferiment jew girata tal-polza ta' karigu mis-socjeta' J. Cachia Caruana Limited lill haddiehor. Dan jikkontradici dak li qal qabel l-attur noe (ara fol 107) fis-sens li J. Cachia Caruana kienet agent tas-socjeta' estera u kienu jittrasferixxu x-xoghol lill min iridu (fol 107).

L-attur nomine ma gab ebda prova li l-merkanzija kienet inxtrat minn CSMR. Mix-xhieda tal-*accountant* u l-awditur ta' dawn iz-zewg kumpaniji li jappartjenu lill istess familji jirrizulta li ma kien ebda *transaction* f'dan is-sens. Ma

Kopja Informali ta' Sentenza

hemm ebda prova li kienu ghaddew xi flus meta CSMR suppost li xtrat il-merkanzija minghand Cachia Caruana. Anzi l-attur noe jixhed li wara kien waqa kollox, ma sarx *id-deal* fuq il-*container* u l-pagament ma sarx (ara fol 109).

L-accountant L. Farrugia xehed li minn 1992 ma kienx hemm transazzjonijiet bejn Cachia Caruana u CSMR (ara fol 138). Jirrizulta ukoll li lanqas hemm *audited accounts* ghal sena 1992 ta' J. Cachia Caruana (ara fol 307B) li bihom l-attur noe setgha gab prova li kien sar xi negozju ma CSMR.

Fl-ahharnett ta' min jirrileva li l-indirizz tal-konsennatarju l-gdid CSMR giet indikat bhala l-istess wiehed fejn kienet topera is-socjeta' J. Cachia Caruana Ltd, u dana ghalkemm l-attur noe jghid li CSMR kellha l-indirizz taghha l-lmsida (ara fol 106).

Konkluzzjoni

Il-Qorti ghalhekk tikkonkludi li t-talba ta' l-attur noe ghad-dikjarazzjoni li l-konvenuti kkawzawlu danni ma tistax tigi milqugha billi t-talba tieghu ghat-trasferiment tal-merkanzija fuq il-kumpanija tieghu J. Cachia Caruana Limited ghal CSMR Trading Ltd kumpanija tieghu stess u tat-tfal tieghu kienet biss intiza biex jigu eluzi l-effetti tal-mandat ta' sekwestru fuq il-kumpanija J. Cachia Caruana Ltd.

Konsegwentement il-konvenuti Sea Malta ghandhom jigu liberati billi huma kienu qed jobdu ordni tal-Qorti. u meta giet sekwestrata l-merkanzija f'idejha hija kellha dokumentazzjoni ufficjali li kienet turi li l-merkanzija kienet issejjah lis-socjeta' J. Cachia Caruana Ltd u ma kienitx obbligata li toqghod tindaga jekk kienx hemm xi terz li kellu interess f'dina l-merkanzija u l-polza.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi

Kopja Informali ta' Sentenza

Il-Qorti tiddeciedi
Billi tichad it-talbiet attrici
Bl-ispejjez kontra l-attur noe.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----